

Ocena

Rozprawy doktorskiej mgr kosmetologii Marty Wacewicz- Muczyńskiej pt. „ Wpływ nawyków żywieniowych na stężenie niektórych pierwiastków oraz status antyoksydacyjny we krwi chorych z łuszczycą i bielactwem”.

Mimo ogromnego postępu wiedzy, problem wpływu diety na występowanie i przebieg schorzeń dermatologicznych pozostaje nie do końca wyjaśniony. Łuszczyca jest jedną z najczęstszych zapalnych chorób skóry o przewlekłym i nawrotowym przebiegu. W Polsce obecnie choruje na nią ok. 3 % populacji. Cechuje się dużą różnorodnością kliniczną, począwszy od postaci łuszczycy o lekkim przebiegu ograniczoną do typowych lokalizacji, do ciężkich erythrodermicznych obejmujących ponad 90% powierzchni skóry. Należy pamiętać, że to schorzenie w odmianie stawowej może prowadzić do trwałych uszkodzeń stawów i inwalidztwa. Jak dotąd etiologia tej choroby jest nie do końca poznana. Oprócz czynników genetycznych i zaburzeń immunologicznych wiadomo, że na przebieg łuszczycy mogą mieć wpływ czynniki środowiskowe, do których jest zaliczana dieta. Schorzeniem o jeszcze mniej jasnej etiologii jest bielactwo. Dane epidemiologiczne mówią, że z tym problemem spotyka się około 1 % populacji. Jest kilka teorii próbujących wyjaśnić etiopatogenezę bielactwa z czego teoria autoimmunologiczna wydaje się być najlepiej udokumentowaną, a przemawia za nią częstsze współwystępowanie schorzeń o charakterze autoimmunologicznym (schorzenia tarczycy, cukrzyca typu 1, atopowe zapalenie skóry i toczeń).

Stres oksydacyjny może być czynnikiem prowokującym powstanie procesu zapalnego i tym samym może przyczyniać się do zaostrzenia przebiegu schorzeń takich jak łuszczyca i bielactwo. Jednocześnie w terapii tych chorób wykorzystuje się z powodzeniem naświetlanie skóry promieniowaniem ultrafioletowym, które należy do promieniowania indukującego powstawanie

wolnych rodników tlenowych, zaburzając równowagę peroksydacyjno-antyoksydacyną ustroju. System ochrony ustroju przed atakiem wolnych rodników wykorzystuje układy enzymatyczne (np. katalaza, dysmutaza nadtlenkowa, peroksydaza) i nieenzymatyczne (np. witaminy A, C, E, glutation). W uzupełnianiu rezerw potencjału oksydoredukcyjnego organizmu bierze udział prawidłowo skomponowana dieta. Stąd też podjęcie przez doktorantkę tematu oceny stężenia pierwiastków, które są niezbędne do budowy oksydoredukcyjnych układów enzymatycznych u pacjentów z łuszczycą i bielactwem uważam za celowe i klinicznie uzasadnione.

Przedstawiona mi do recenzji praca cechuje się starannością edytorską i liczy 176 stron maszynopisu i ma typowy dla rozprawy doktorskiej układ: zawiera stronę tytułową, wykaz skrótów, spis treści, ma klasyczną konstrukcję, jest napisana w sposób przejrzysty, poprawną polszczyzną. Wstęp obejmuje 34 strony i składa się z 4 podrozdziałów. W starannie przygotowanej i wskazującej na znajomość aktualnych pozycji piśmiennictwa polskiego i zagranicznego tej części pracy, doktorantka w szczegółowy i nowoczesny sposób omawia zagadnienia związane z etiopatogenezą łuszczycy i bielactwa, sposoby leczenia oraz znaczenie diety w przebiegu tych schorzeń. Szeroko została również opisana rola pierwiastków takich jak selen, cynk, miedź, kadm, i ołów w przebiegu w/w dermatoz, oraz ich wpływ na status antyoksydacyjny ustroju i w przebiegu schorzeń autoimmunologicznych.

Doktorantka wyznaczyła sobie za cel ocenę nawyków żywieniowych na stężenie niektórych pierwiastków i całkowity status antyoksydacyjny we krwi osób z łuszczycą i bielactwem, a także zmianę stężenia badanych pierwiastków i statusu antyoksydacyjnego przed i po zastosowaniu fototerapii.

Mgr kosmetologii Marta Wacewicz przeprowadziła badanie na grupie 60 osób chorych na łuszczycę (po 30 kobiet i mężczyzn) i 50 pacjentach z bielactwem (29 kobiet i 21 mężczyzn). Obie grupy chorych zakwalifikowano

do fototerapii wąsko zakresowym UVB w Poradni Dermatologicznej Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Białymstoku. Badanie było podzielone na część ankietową, oraz analityczną. Zebrane dane zostały poddane analizie statystycznej z użyciem programu statystycznego *Statistica v.10.0*.

Wyniki badań doktorantka przedstawiła w tekście, oraz udokumentowała w 38 tabelach, 45 kolorowych rycinach i 3 fotografiach, które czytelnie ilustrują badane zagadnienia.

Dyskusja została przeprowadzona na merytorycznie bardzo dobrym poziomie. Doktoranta komentuje w tej części pacy uzyskane wyniki badań, i porównuje je i poprawnie interpretuje w stosunku do danych z cytowanych pozycji piśmiennictwa.

Pracę kończy 7 wniosków wynikających logicznie z wyników przeprowadzonych badań, stanowiących częściowo odpowiedź na podjęte w celu pracy problemy.

Cytowane piśmiennictwo głównie anglojęzyczne i polskie liczy 399 właściwie dobranych pozycji, z czego 106 pozycji jest z lat 2012-2017 co świadczy o aktualności i nowoczesnym podejściu do badanego zagadnienia.

Doktorantka wykazała się dobrą umiejętnością korzystania z bogatej literatury przedmiotu, zręcznie cytując właściwe pozycje piśmiennictwa zarówno we wstępie jak i dyskusji. Nie ma najmniejszych zastrzeżeń co do doboru metod badawczych ani interpretacji wyników, prawidłowego zaplanowania badań i ich samodzielnego wykonania.

Niestety w pracy autorka nie ustrzegła się drobnych błędów. Skrót CRP oznacza białko C-reaktywne, a nie białko ostrej fazy. Określenie na stronie 10 *turnover time* odnosi się do okresu regeneracji naskórka, a nie przyspieszenia cyklu komórkowego jak by wynikało z kontekstu zdania. Na stronie 17 zamiast

„stężeniu”, powinno być „stężenia” . Ze względu na to, iż badany był wpływ wąsko zakresowej fototerapii UVB na stężenie pierwiastków niefortunnym zbiegiem okoliczności wydaje się fakt nie umieszczenia tej informacji w tytule opracowania. Sugerowałbym, aby umieścić to sformułowanie w przypadku przygotowywania pracy do druku. Na wykresach bardziej właściwe byłoby, umieszczenie wartości uzyskanych danych, a nie liczebności grupy, co przyczyniłoby się do większej czytelności wykresów. Brak jest również w dyskusji i wnioskach odniesienia do stwierdzonej niskiej podaży takich mikroelementów jak jod i żelazo w diecie pacjentów z łuszczycą i bielactwem. Natomiast wnioski 1 i 2 mogą stanowić jeden wspólny wniosek. Pozycje piśmiennictwa 7,9,155,237,301,316,320,391 nie mają odnośników w tekście. Powyższe uwagi nie umniejszają wartości pracy.

Rozprawę doktorską mgr Marty Wacewicz – Muczyńskiej oceniam bardzo wysoko. Sposób opracowania, wykonanie badań, przeprowadzona dyskusja i wyciągnięte wnioski świadczą o wysokiej umiejętności prawidłowego zaplanowania badań i ich samodzielnego wykonania.

Reasumując , uważam pracę za wartościową, a jej autorkę za osobę posiadającą kwalifikacje pracownika naukowego.

Uwzględniając w/w dane mam zaszczyt i przyjemność zwrócić się do Wysokiej Rady Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku z wnioskiem o dopuszczenie magister kosmetologii Marty Wacewicz – Muczyńskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Wnioskuję również o wyróżnienie pracy.

Prof. dr hab. n. med.
Waczesław Niczyporuk
specjalista dermatolog
Małyńka 14, Zabłudów
8478649

